

1. DIŞ TİCARET ZİRVEŐİ

"Uluslararası Ticarete 100 Yılın Mirası ve
Sürdürülebilir Gelecek Vizyonu"

1st FOREIGN TRADE SUMMIT

"The Legacy of 100 Years in International Trade and
Sustainable Future Vision"

KONFERANS ÖZET KİTAPÇIĞI CONFERENCE BOOK OF ABSTRACTS

18-19 Ekim
18th - 19th October
Istanbul, Türkiye, 2023

<https://ut.iku.edu.tr/tr/dis-ticaret-zirvesi>

1. DIŞ TİCARET ZİRVESİ
“Uluslararası Ticarete 100 Yılın Mirası ve Sürdürülebilir Gelecek Vizyonu”

1st FOREIGN TRADE SUMMIT
“The Legacy of 100 Years in International Trade and Sustainable Future Vision”

KONFERANS ÖZET KİTAPÇIĞI
CONFERENCE BOOK OF ABSTRACTS

EDİTÖRLER

Çiğdem Kaya (Doç. Dr. | Assoc. Prof.)

Nebile Korucu-Gümüşoğlu (Doç. Dr. | Assoc. Prof.)

Namıka Elif Küçük (Arş. Gör. Dr. | Research Assist. PhD.)

T.C. İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ

1. Dış Ticaret Zirvesi, İstanbul, Türkiye, 18-19 Ekim 2023
1st Foreign Trade Summit, Istanbul, Türkiye, 18th-19th October, 2023

DIŞYÖNER

Ana Sponsor

Oturum Sponsoru

İletişim Sponsorları

Yaka Kartı Sponsoru

**T.C.
İSTANBUL
KÜLTÜR
ÜNİVERSİTESİ**

1.DIŞ TİCARET ZİRVESİ

**“Uluslararası Ticarete 100 Yılın Mirası ve Sürdürülebilir Gelecek Vizyonu”
1st FOREIGN TRADE SUMMIT**

“The Legacy of 100 Years in International Trade and Sustainable Future Vision”

**KONFERANS ÖZET KİTAPÇIĞI
CONFERENCE BOOK OF ABSTRACTS
18-19 Ekim
18th-19th October
Istanbul, Türkiye, 2023**

<https://ut.iku.edu.tr/tr/dis-ticaret-zirvesi>

1. Dış Ticaret Zirvesi, İstanbul, Türkiye, 18-19 Ekim 2023
1st Foreign Trade Summit, Istanbul, Türkiye, 18th-19th October, 2023

1.DIŞ TİCARET ZİRVESİ
(1st FOREIGN TRADE SUMMIT)

Çiğdem Kaya (Doç. Dr. | Assoc. Prof.)

Nebile Korucu-Gümüşoğlu (Doç. Dr. | Assoc. Prof.)

Namıka Elif Küçük (Arş. Gör. Dr. | Research Assist. PhD.)

© İstanbul Kültür Üniversitesi, 2024

1. Dış Ticaret Zirvesi 18-19 Ekim 2023 (E-KİTAP)

1st Foreign Trade Summit 18th-19th October 2023 (E-BOOK)

İstanbul Kültür Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümü ve DIŞYÖNDER (Dış Ticarete Yön Verenler Derneği) ortaklığında düzenlenmiştir.

Co-organized by Department of International Trade and Finance, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Istanbul Kultur University and DIŞYÖNDER (Dış Ticarete Yön Verenler Derneği)

Editörler: Doç. Dr. Çiğdem Kaya, Doç. Dr. Nebile Korucu-Gümüşoğlu, Araş. Gör. Dr. Namıka Elif Küçük,
Editors: Assoc. Prof. Çiğdem Kaya, Assoc. Prof. Nebile Korucu-Gümüşoğlu, Research Assist. PhD. Namıka Elif Küçük

E-ISBN: 978-625-8180-34-3

Katalog Bilgisi:

1.Dış ticaret zirvesi “Uluslararası ticarete 100 yılın mirası ve sürdürülebilir gelecek vizyonu” /ed. Çiğdem Kaya, Nebile Korucu Gümüşoğlu, Namıka Elif Küçük – İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi, 2024. s. ; cm. (İstanbul Kültür Üniversitesi Yayın No: 317)
978-625-8180-34-3

I.Dış Ticaret II. Uluslararası Ticaret

1. Dış Ticaret Zirvesi, İstanbul, Türkiye, 18-19 Ekim 2023
1st Foreign Trade Summit, Istanbul, Türkiye, 18th-19th October, 2023

1. DIŞ TİCARET ZİRVESİ
**“Uluslararası Ticarete 100 Yılın Mirası ve Sürdürülebilir
Gelecek Vizyonu”**

1st FOREIGN TRADE SUMMIT
**“The Legacy of 100 Years in International Trade and
Sustainable Future Vision”**

18-19 Ekim
18th-19th October
Istanbul, Türkiye, 2023

Editörler

Doç. Dr. Çiğdem Kaya
Doç. Dr. Nebile Korucu Gümüsoğlu
Arş. Gör. Dr. Namıka Elif Küçük

KONFERANS ÖZET KİTAPÇIĞI
CONFERENCE BOOK OF ABSTRACTS

T.C. İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ

ÖNSÖZ

Değerli 1. Dış Ticaret Zirvesi Katılımcıları,

Cumhuriyetimizin 100. yılına ulaştığımız bu anlamlı dönemde, sürdürülebilirlik ilkesiyle geleceğe adım atmanın heyecanını ve sorumluluğunu bir arada yaşıyoruz. Bu önemli milat, bize sadece geçmişe bir saygı duruşu değil, aynı zamanda çevreye, topluma ve ekonomiye karşı sorumluluğumuzu hatırlatıyor.

"Uluslararası Ticarete 100 Yılın Mirası ve Sürdürülebilir Gelecek Vizyonu" temalı bu zirve, sürdürülebilirliği sadece bir kavram değil, aynı zamanda yaşam biçimi olarak ele almayı hedeflemektedir. Bu zirvede, gelecek nesillere daha yaşanabilir bir dünya bırakma amacıyla yola çıkarak, bu yolda toplumun her kesiminden gelen farklı perspektifleri bir araya getirdik ve önemli bir diyalog ortamı oluşturmayı amaçladık. Bu motivasyonla çıktığımız yolda, sektörün önde gelen sivil toplum kuruluşlarından olan **Dış Ticarete Yön Verenler (DIŞYÖNDER) Derneği** ile işbirliği yaparak, bu fikrimizi hayata geçirdik. Bu bağlamda, Zirvemiz 2 gün olarak planlandı. İlk gün İş dünyası, öğrenciler, sivil toplum kuruluşları ve akademisyenler bir araya gelerek, *Küresel Ticaret ve Dünya, Lojistik ve Tedarik Zinciri Yönetimi, Dış Ticarete Yüksek Topuklar ve İhracata Yön Verenler (Sürdürülebilirlik)* başlıklarıyla gerçekleşen 4 değerli panelde görüş alışverişinde bulundular. Zirvemizin ikinci gününde ise akademik sunumlar ile yurt içi ve yurtdışından değerli akademisyenlerin katkılarıyla güncel akademik çalışmalar çevrim içi ve yüz yüze olarak paylaşıldı.

Zirvemizin hayat bulmasında emeği geçen **İstanbul Kültür Üniversitesi Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümü** tüm üyelerine, Dr. Hakan Çınar nezdinde, Dışyönder'in kıymetli yönetim kadrosuna teşekkür ediyor, Zirvemizin gerçekleşmesindeki katkılarından dolayı, İstanbul Kültür Üniversitesi, Dış Ticaret Yön Verenler Derneği, Ana Sponsorumuz DHL, Oturum Sponsoru Bilge Adam Teknoloji, İletişim Sponsorlarımız Dünya Gazetesi ve Ekotürk TV, Mentor Gümrük Müşavirliği'ne şükranlarımı sunuyorum.

Cumhuriyetimizin 100. Yılına ithaf ettiğimiz 1. Dış Ticaret Zirvemizin, bundan sonraki düzenlenecek etkinlikler için bir anahtar olacağı inancıyla, sürdürülebilirliğin yaşam biçimi olarak benimsendiği, daha güçlü, daha adil ve daha çalışkan bir ikinci 100 Yıl geçirme temennisiyle şükranlarımı sunuyorum.

II. Dış Ticaret Zirvesinde buluşmak ümidiyle,

Doç.Dr. Nebile Korucu-Gümüsoğlu
Zirve Düzenleme Kurulu Eş Başkanı

PREFACE

Dear Participants of the 1st Foreign Trade Summit,

In this meaningful period as we reach the 100th anniversary of our Republic, we are experiencing the excitement and responsibility of stepping into the future with the principle of sustainability. This significant milestone is not only a tribute to the past but also a reminder of our responsibility to the environment, society, and the economy.

Themed "***Legacy of 100 Years in International Trade and Vision for a Sustainable Future,***" this summit aims to approach sustainability not only as a concept but also as a way of life. With the goal of leaving a more livable world for future generations, we have brought together diverse perspectives from all sectors of society in order to create an important dialogue environment. In collaboration with the leading non-governmental organization shaping foreign trade, the Association of Foreign Trade Leaders (DISYONDER), we have implemented this idea. In this context, our summit was planned for 2 days.

On the first day, business professionals, students, non-governmental organizations, and academicians gathered to exchange views in four valuable panels on Global Trade and the World, Logistics and Supply Chain Management, High Heels in Foreign Trade, and Those Leading Export (Sustainability). On the second day of our summit, current academic studies were shared online and face-to-face with the contributions of valuable academicians from Turkey and abroad with academic presentations.

I would like to thank all members of the ***International Trade and Finance Department of Istanbul Kultur University,*** as well as the esteemed management team of ***DISYONDER,*** under the supervision of Dr. Hakan Çınar, for their efforts in bringing our summit to life. We also extend our thanks to Istanbul Kultur University, DISYONDER, our main sponsor DHL, Session Sponsor Bilge Adam Technology, Communication Sponsors Dünya Newspaper and Ekoturk TV, and Mentor Customs Consultancy for their contributions to the realization of our summit.

Dedicating our 1st Foreign Trade Summit to the 100th Year of our Republic, we express our gratitude with the belief that it will be a key for our future events. We hope that sustainability, embraced as a way of life, will lead us to a stronger, fairer, and more industrious second 100 years, where sustainability is adopted as a way of life.

***Hope to meet you at the 2nd Foreign Trade Summit,
Assoc. Prof. Nebile Korucu-Gümüşoğlu
Co-Chair of the Summit Organization Committee***

Zirve Düzenleme Kurulu (Organizing Committee)	
Nebile Korucu Gümüšođlu	Doç. Dr. (Assoc. Prof.), İstanbul Kültür Üniversitesi (Istanbul Kultur University, Türkiye)
Çiğdem Kaya	Doç. Dr. (Assoc. Prof.) İstanbul Kültür Üniversitesi (Istanbul Kultur University, Türkiye)
Didem Kayalıdereden	Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof) İstanbul Kültür Üniversitesi (Istanbul Kultur University, Türkiye)
Ayşegül Ketenci	Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof)) İstanbul Kültür Üniversitesi (Istanbul Kultur University, Türkiye)
Hakan Çınar	Dr., (PhD) Dışyönder
Namıka Elif Küçük	Arş. Gör. Dr. (Research Assist. PhD) İstanbul Kültür Üniversitesi (Istanbul Kultur University, Türkiye)
Nurten Çalışkan Çetin	Arş. Gör. (Research Assist.) İstanbul Kültür Üniversitesi (Istanbul Kultur University, Türkiye)
Şerif Yüksel	Arş. Gör. (Research Assist.) İstanbul Kültür Üniversitesi (Istanbul Kultur University, Türkiye)
Çağıl Kaya	Arş. Gör. (Research Assist.) İstanbul Kültür Üniversitesi (Istanbul Kultur University, Türkiye)
Nagihan Tezgiden	Dışyönder

Zirve Bilim Kurulu (Scientific Committee)	
Ebru Çağlayan Akay	Prof. Dr. Marmara Üniversitesi (Marmara University, Türkiye)
Göksel Ataman	Prof. Dr. Marmara Üniversitesi (Marmara University, Türkiye)
Erkut Altındağ	Prof. Dr. Beykent Üniversitesi, (Beykent University, Türkiye)
Seda Ünsar	Prof. Dr. Doğu Üniversitesi, (Doğu University, Türkiye)
Nebile Korucu Gümüsoğlu	Doç. Dr. (Assoc. Prof.) İstanbul Kültür Üniversitesi (Istanbul Kultur University, Türkiye)
Çiğdem Kaya	Doç. Dr. (Assoc. Prof.) İstanbul Kültür Üniversitesi (Istanbul Kultur University, Türkiye)
Ayşe Aylin Bayar	Doç. Dr. (Assoc. Prof.) İstanbul Teknik Üniversitesi (Istanbul Technical University, Türkiye)
Bengi Yanık İlhan	Doç. Dr. (Assoc. Prof.) Altınbaş Üniversitesi (Altınbaş University, Türkiye)
Hasan Bakır	Doç. Dr. (Assoc. Prof.) Uludağ Üniversitesi (Uludag University, Türkiye)
Ali Özgür Karagülle	Doç. Dr. (Assoc. Prof.) İstanbul Üniversitesi (Istanbul University, Türkiye)
Ulhak Çimen	Doç. Dr. (Assoc. Prof.) Atatürk Üniversitesi (Atatürk University, Erzurum)
Selda Görkey	Doç. Dr. (Assoc. Prof.) Işık Üniversitesi (Işık University, Türkiye)
Didem Kayalıdereden	Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof) İstanbul Kültür Üniversitesi (Istanbul Kultur University, Türkiye)
Ayşegül Ertuğrul	Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof) İstanbul Gelişim Üniversitesi (Istanbul Gelişim University, Türkiye)
Artür Yetvart Mumcu	Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof) İstanbul Kültür Üniversitesi (Istanbul Kultur University, Türkiye)
Ayşegül Ketenci	Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof) İstanbul Kültür Üniversitesi (Istanbul Kultur University, Türkiye)
Hakan Özcan	Doç. Dr. (Assoc. Prof.) İstanbul Gelişim Üniversitesi (Istanbul Gelişim University, Türkiye)
Merve Ertok Onurlu	Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof.) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale)

OTURUMLAR / SESSIONS

1. Oturum / 1st Session

19.10.2023 / 10:30-11:30

Oturum Başkanı / Convenor: Doç. Dr. Hakan Özcan

Basın Ekspres Kampüsü Konferans Salonu

Yazar (lar) / Authors	Kurum / Affiliation	Bildiri Başlığı / Title of the Presentation
Aras Yolusever	İstanbul Kültür Üniversitesi	İktisadi Milliyetçiliğin (Korumacılığın) Kökenleri ve Günümüzdeki Durumunun Uluslararası Politik İktisat Çerçevesinden Genel Bir Analizi
Hakan Özcan İbrahim Uzpeder	Gelişim Üniversitesi İstanbul Bilgi Üniversitesi	Taşıma İşleri Organizatörü (TIO) Mesleki Sorumluluk Sigortası Üzerine Bir Çalışma
Şerif Yüksel	İstanbul Kültür Üniversitesi	Türkiye'nin 2002-2022 Dönemi Uluslararası Hububat Ürünleri Ticareti, Endüstri İçi Ticaret Analizi
Selda Görkey	Işık Üniversitesi	BRICS Ülkelerinde Bilgi ve İletişim Teknolojileri Mal ve Hizmet İhracatı Üzerine Bir Değerlendirme

2. Oturum / 2nd Session

19.10.2023 / 11:45-12:45

Oturum Başkanı / Convenor: Doç. Dr. Selda Görkey

Basın Ekspres Kampüsü Konferans Salonu

Yazar (lar) / Authors	Kurum / Affiliation	Bildiri Başlığı / Title of the Presentation
Özge Arslan Nebile Korucu-Gümüsoğlu	İNGEV İstanbul Kültür Üniversitesi	NEET Kadınlar, Durum ve İhtiyaç Analizi: Türkiye Üzerine bir Değerlendirme
Namıka Elif Küçük Nurten Çalışkan Çetin	İstanbul Kültür Üniversitesi İstanbul Kültür Üniversitesi	Antarktika Turizminin Turizm Endüstrisine ve Çevreye Etkileri

1. Online Oturum / 1st Online Session

19.10.2023 / 11:45-13:00

Oturum Başkanı / Convenor: Prof. Dr. Seda Ünsar

Basın Ekspres Kampüsü B-502 / CATs Meeting

Yazar (lar) / Authors	Kurum / Affiliation	Bildiri Başlığı / Title of the Presentation
Altan Aldan, Enver Sait Kurtaran, Didem Yazıcı	TCMB TCMB TCMB	KOBİ'lerin İhracat Dinamiklerine Etkisi
Suzan Oğuz	Bağımsız Araştırmacı	Araştırma Geliştirme ve Eğitim Harcamalarının Teknoloji Yoğunluklu Ürün ihracatına Etkisi: Avrupa ve Orta Asya Ülkeleri için Bir Analiz

3. Oturum / 3th Session

19.10.2023 / 14:00-15:00

Oturum Başkanı / Convenor: Öğr. Gör. Dr. Meri Taksi Deveciyan

Basın Ekspres Kampüsü Konferans Salonu

Yazar (lar) / Authors	Kurum / Affiliation	Bildiri Başlığı / Title of the Presentation
Zeynep ŞENGÜL	Marmara Üniversitesi SBE	Konut Özelliklerinin Konut Fiyatlarına Etkisinin Kantil Regresyon ile Analizi: İstanbul Örneği
Ayşegül Ketenci Nebile Korucu-Gümüşoğlu	İstanbul Kültür Üniversitesi İstanbul Kültür Üniversitesi	Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği: Türkiye Üzerine Bir Karşılaştırma
Didem Kayalıdereden	İstanbul Kültür Üniversitesi	Türkiye'de Covid19 ile Değişen Kart Kullanım Etkinlik Analizi

2. Online Oturum / 2nd Online Session

19.10.2023 / 14:00-15:15

Oturum Başkanı / Convenor: Dr. Öğr. Üyesi Artür Yetvart Mumcu

Basın Ekspres Kampüsü A-302 / CATs Meeting

Yazar (lar) / Authors	Kurum / Affiliation	Bildiri Başlığı / Title of the Presentation
Aslıhan Atabek Demirhan	TCMB	Productivity Dynamics in the Turkish Manufacturing Sector Aftermath of the Pandemic
Bahar Türk	Pamukkale University	Comparing Consumer Attitudes and Risk Perceptions in Light of Environmental Import Bias and Pollution Haven Hypothesis
Merve Ertok Onurlu Zamira Oskonbaeva Ebru Çağlayan Akay	Çanakkale Onsekiz Mart University Krygz-Turkish Manas University Marmara Üniversitesi	The Impact of Innovation on Economic Growth: The Case of Transition Countries over the Period 2000-2020
Noela Mahmutaj	University of Tirana	Current political relations between Albania and Turkey
Okan Akarsu Altan Aldan Huzeyfe Torun	TCMB TCMB TCMB	Heterogeneity and Nonlinearity in The Relationship Between Rediscount Credits, Firm Exports and Employment

4. Oturum / 4th Session
19.10.2023 / 15:15-16:15
Oturum Başkanı / Convenor: Dr. Taha Yusuf Çakarel
Basın Ekspres Kampüsü Konferans Salonu

Yazar (lar) / Authors	Kurum / Affiliation	Bildiri Başlığı / Title of the Presentation
Ahmad Al Hafez Çiğdem Kaya	Humax Gulf İstanbul Kültür Üniversitesi	Çok Uluslu Şirketlerin Yeşil İKY Uygulamaları
Artür Yetvart Mumcu	İstanbul Kültür Üniversitesi	Exploring the Digital Nomad Lifestyle in Turkey
Şerif Yüksel Nurten Çalışkan Çetin	İstanbul Kültür Üniversitesi İstanbul Kültür Üniversitesi	Uluslararası Lojistik Üzerindeki Çevresel Etkiler: Ekonomik Faktörler – Endüstri İçi Ticaret Araştırması
Nurten Çalışkan Çetin Taha Yusuf Çakarel	İstanbul Kültür Üniversitesi İstanbul Kültür Üniversitesi	Türkiye’de Denizyolu Taşımacılığında Stratejik Yaklaşım: Karşılaştırmalı Bir Analiz

İÇİNDEKİLER / TABLE OF CONTENTS

İktisadi Milliyetçiliğin (Korumacılığın) Kökenleri ve Günümüzdeki Durumunun Uluslararası Politik İktisat Çerçevesinden Genel Bir Analizi <i>Aras Yolusever</i>	1
Taşıma İşleri Organizatörü (TIO) Mesleki Sorumluluk Sigortası Üzerine Bir Çalışma <i>Hakan Özcan, İbrahim Uzpeder</i>	2
Türkiye'nin 2002-2022 Dönemi Uluslararası Hububat Ürünleri Ticareti, Endüstri İçi Ticaret Analizi <i>Şerif Yüksel</i>	4
BRICS Ülkelerinde Bilgi ve İletişim Teknolojileri Mal ve Hizmet İhracatı Üzerine Bir Değerlendirme <i>Selda Görkey</i>	5
NEET Kadınlar, Durum ve İhtiyaç Analizi: Türkiye Üzerine bir Değerlendirme <i>Özge Arslan, Nebile Korucu Gümüšoğlu</i>	6
Antarktika Turizminin Turizm Endüstrisine ve Çevreye Etkileri <i>Namıka Elif Küçük, Nurten Çalışkan Çetin</i>	7
KOBİ'lerin İhracat Dinamiklerine Etkisi <i>Altan Aldan, Enver Sait Kurtaran, Didem Yazıcı</i>	9
Araştırma Geliştirme ve Eğitim Harcamalarının Teknoloji Yoğunluklu Ürün ihracatına Etkisi: Avrupa ve Orta Asya Ülkeleri için Bir Analiz <i>Suzan Oğuz</i>	11
Konut Özelliklerinin Konut Fiyatlarına Etkisinin Kantil Regresyon ile Analizi: İstanbul Örneği <i>Zeynep Şengül</i>	12
Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği: Türkiye Üzerine Bir Karşılaştırma <i>Ayşegül Ketenci, Nebile Korucu Gümüšoğlu</i>	13
Türkiye'de Covid19 ile Değişen Kart Kullanım Etkinlik Analizi <i>Didem Kayalıdereden</i>	14
Productivity Dynamics in the Turkish Manufacturing Sector Aftermath of the Pandemic <i>Aslıhan Atabek Demirhan</i>	15

Comparing Consumer Attitudes and Risk Perceptions in Light of Environmental Import Bias and Pollution Haven Hypothesis <i>Bahar Türk</i>	16
The Impact of Innovation on Economic Growth: The Case of Transition Countries over the Period 2000-2020 <i>Merve Ertok-Onurlu, Zamira Oskonbaeva, Ebru Çağlayan Akay</i>	18
Current Political Relations Between Albania and Turkey <i>Noela Mahmutaj</i>	20
Heterogeneity and Nonlinearity in The Relationship Between Rediscount Credits, Firm Exports and Employment <i>Okan Akarsu, Altan Aldan, Huzeyfe Torun</i>	21
Çok Uluslu Şirketlerin Yeşil İKY Uygulamaları <i>Ahmad Al Hafez, Çiğdem Kaya</i>	22
Exploring the Digital Nomad Lifestyle in Turkey <i>Artür Yetvart Mumcu</i>	23
Uluslararası Lojistik Üzerindeki Çevresel Etkiler: Ekonomik Faktörler – Endüstri İçi Ticaret Araştırması <i>Şerif Yüksel, Nurten Çalışkan Çetin</i>	24
Türkiye’de Denizyolu Taşımacılığında Stratejik Yaklaşım: Karşılaştırmalı Bir Analiz <i>Nurten Çalışkan Çetin, Taha Yusuf Çakarel</i>	25

İKTİSADİ MİLLİYETÇİLİĞİN (KORUMACILIĞIN) KÖKENLERİ VE GÜNÜMÜZDEKİ DURUMUNUN ULUSLARARASI POLİTİK İKTİSAT ÇERÇEVESİNDEN GENEL BİR ANALİZİ

Aras Yolusever

İstanbul Kültür Üniversitesi

a.yolusever@iku.edu.tr

Orcid ID: 0000-0001-9810-2571

Özet

Bu çalışmanın amacı, 16. yüzyıldan başlayarak günümüze kadar pek çok evrimsel süreç geçirerek gelişen iktisadi milliyetçiliğin (korumacılığın) kökenlerini ve günümüzdeki durumunu, uluslararası politik iktisat çerçevesinden değerlendirmektir. İktisadi politikalar, yerel açıdan her bir devletin özel tercihleri ile belirlenebilse de çoğunlukla uluslararası kurallara tabidir. İktisadi büyüme ve kalkınma ise ülkelerin önemli hedeflerden biri olarak kabul edilmektedir. Hedeflerin gerçekleşmesinde yalnızca iktisadi değil, sosyal, politik ve kültürel süreçlerin de büyük etkisi bulunmaktadır. Bu sebeple iktisadi korumacılık, politik iktisat ile yakından ilişkilidir. Bu korumacılık, küresel rekabetin önündeki engellerden bir tanesi olarak görülebilir, zira korumacılık ile ilgili sektör evrensel hüviyetten uzaklaşır ve yerelleşir. Dahası ortaya çıkan yeni durum, uluslararası refah kaybına neden olabilir. Öte yandan kimi durumlarda ülkeler zorunlu olarak iktisadi korumacılığa başvurabilir. Çalışmanın ilk bölümünde iktisadi milliyetçiliğin kökeni, geçirdiği tarihsel süreç ve bu süreçte aldığı farklı isimler tartışılacak, ikinci bölümde ise bu evrimsel süreç analiz edilecektir. Çalışma, sistematik bir literatür analizine dayanacaktır. Ekonomi Politik alanında yapılan akademik çalışmaların yetersizliği dikkate alındığında, kapsamlı bir çalışmanın gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Çalışmanın önemi, bu alandaki akademik çalışma eksikliğinin giderilebilmesi için temel bir yol gösterici olma hedefinden kaynaklanmaktadır. İktisadi korumacılığın tarihsel temellerinin ve gelişiminin doğru anlaşılabilmesi ile bugün ülkelere uygulanan politikaların doğru yorumu ve değerlendirilmesi de mümkün olacaktır. Bu sayede, iktisadi korumacılığın avantaj ve dezavantajları da doğru şekilde anlaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Ekonomi Politik, İktisadi Korumacılık, İktisadi Milliyetçilik, Küresel Rekabet

JEL Kodları: F50, F52, F6

TAŞIMA İŞLERİ ORGANİZATÖRÜ (TİO) MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA*

Hakan Özcan

İstanbul Gelişim Üniversitesi,
hozcan@gelisim.edu.tr
Orcid ID: 0000-0002-4000-9830

İbrahim Uzpeder

İstanbul Bilgi Üniversitesi
ibrahim.uzpeder@bilgi.edu.tr
Orcid ID: 0000-0003-3027-6289

Özet

Araştırmaya konu olan ve çok ihtiyaç duyulan Taşıma İşleri Organizatörü Sorumluluk Sigortası, Türkiye’de sigorta ürünü olarak bulunmamaktadır. 2018 yılında yayınlanan Taşıma İşleri Organizatörü Yönetmeliği’nin 19. Maddesi araştırmaya konu olan sorumluluk sigortasını zorunlu kılmıştı. Halihazırda ihtiyaç duyulan bu poliçe Türk sigorta şirketleri tarafından gereksinimlere uygun yapılamamaktadır. Türkiye’de bulunmayan ‘Taşıma İşleri Organizatörü Sorumluluk Sigortası’nın gerek sigorta gerekse taşımacılık paydaşların ihtiyaçları doğrultusunda sigorta genel şartlarının oluşturulması amaçlanmıştır.

Lojistik şirketlerin bir kısmı, çok gereksinim olmasına rağmen bahsi geçen sorumluluk sigortasını yurtiçinden satın alamamaktadır. Bu poliçenin yurtiçinde yapılması ile sadece ihtiyaç sahibi olan lojistik sektör firmalarına değil aynı zamanda sigorta sektörüne katkı sağlayacaktır. Daha önce yapılan benzer çalışmalarda farklı ülke uygulamalarının ve ulusal hukuk işleyişinin esas alındığı görülmüştür. Bu çalışmadaki yenilik, sigorta hizmeti sağlayıcıları ile kullanıcılarının müşterek taleplerinin esas alınmasıdır. Çalışmaya hasar süreci de dahil edilerek sorumluluk sigortasının altyapısı detaylandırılmıştır.

Sigortalının, sigortacının ve diğer tarafların istekleri ve yaşanan sorunlar gibi bilgiler hakkında derinlemesine bilginin elde edilmesi, analiz yapılması ve örneklem üzerinde durumun detaylı olarak tespit edilebilmesi için çalışmanın nitel araştırma yaklaşımıyla yapılması uygun görülmüştür. Çalışmada; Sigorta şirketleri, lojistik şirketleri, sigorta brokerleri, sigorta eksperleri

* Bu çalışma TÜBİTAK 3005 Sosyal ve Beşerî Bilimlerde Yenilikçi Çözümler Programı kapsamında 121G171 no.lu proje ile desteklenmiştir.

ve sigorta mevzuatını düzenleyen kurumların, mülakat yöntemi ile görüşleri alınarak, müşterek ihtiyaçları belirlenmiştir.

Mülakat yapılan taraflara; Sigortanın konusu, Teminat dışı haller, Aksine sözleşmede yok ise teminat dışı haller, Aksine sözleşmede yok ise teminat dışı tazminat talepleri, Aksine sözleşmede yok ise tazminat ödemeleri, Sigortanın vadesi, Hasar durumunda tarafların yükümlülükleri, Tazminat ödemesi, Rücu durumu, Hasar aşamasında istenen hakkındaki görüşleri toplanmıştır. Nihai olarak TSB ve SEDDK görüşleri alınarak taslak bir genel şartın alt yapısı oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sigorta, Organizatör, Lojistik, Sorumluluk

Jel Kodları: G22, K33, L90

TÜRKİYE’NİN 2002-2022 DÖNEMİ ULUSLARARASI HUBUBAT ÜRÜNLERİ TİCARETİ, ENDÜSTRİ İÇİ TİCARET ANALİZİ

Şerif Yüksel
İstanbul Kültür Üniversitesi
serif.yuksel@iku.edu.tr
Orcid ID: 0000-0002-2449-4477

Özet

Yapılan çalışma 2002-2022 yılları arasında Türkiye’nin hububat ticaretini incelemektedir. Tarım ürünlerinin belirlenmesinde GTİP kodlarından hububat ürün grubuna ait mal grupları belirlenmiştir. GTİP, Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu’nun kısaltmasıdır. Tarife cetvelinin yerine kullanılan GTİP kodları 21 bölüm ve 96 fasıldan oluşan bir sınıflandırma listesidir. Hububat ürün grubu 10 numaralı koda sahiptir. Çalışmada analize dahil edilen ürünlere ilişkin veriler Birleşmiş Milletler veri tabanı olan “COMTRADE”den alınmıştır. 2002-2022 yılları için hububat ürün grubuna ilişkin ihracat ve ithalat verileri çekilmiştir. Verilerde, Türkiye’nin tüm dünya ile olan ihracat ve ithalat rakamları hesaplamaya katılmış, ülkelere ayrılmamıştır. Çalışmada, Türkiye’nin Tarım Sektöründeki Endüstri-Arası yada Endüstri-İçti ticaret durumunu Glubell-Lloyd endeksi ile analiz edilmiştir. Çalışmada İhracat ve İthalat miktarları dolar cinsinden kullanılmıştır. Tablolarda yer alan hesaplamalarda Toplam, ihracat ile ithalatın toplamını, Fark, İhracatın ile İthalatın farkının mutlak değerini ve EİT, Endüstri için Ticaret endeksini göstermektedir. Endeks 1’e yakın olduğu durumlarda Endüstri-İçti Ticaret, 0’a yakın olduğunda ise Endüstri-Arası Ticaret durumu söz konusudur. Buğday, yulaf, arpa, mısır, pirinç ürünlerinden oluşan Hububat (10) mal grubuna ilişkin yapılan çalışma oldukça dikkat çekicidir. Bu ürün grubuna ilişkin yapılan çalışmada, Türkiye’nin 2006 yılından sonra ithalat lehine EİT yaptığı anlaşılmaktadır. Özellikle 2007 yılında ithalatta yaşanan patlama sonrasında ithalat miktarı 2022’ye kadar sürekli artmış ve hiçbir zaman 1 milyar doların altına düşmemiştir. Özellikle Hububatın tarihteki doğum yeri olarak bilinen Mezopotamya ve Anadolu toprakları için Türkiye’nin ithalat miktarı dikkate değerdir.

Anahtar Kelimeler: Endüstri, Ekonomi, Ticaret

Jel Kodları: F18, L98, F14

BRICS ÜLKELERİNDE BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ MAL VE HİZMET İHRACATI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Selda Görkey
Işık Üniversitesi
selda.gorkey@isikun.edu.tr
Orcid ID: 0000-0002-2760-3667

Özet

İktisadi büyüme içerisinde teknolojik gelişmenin rolünün giderek artması, bilgi-yoğun üretimin daha önemli hale gelmesine neden olmuştur. Bilgi-yoğun sanayilerin başlıcalarından birini oluşturan Bilgi ve İletişim Teknolojilerinde (BİT) gerçekleşen ihracat ise, ekonomilerin ilgili alandaki hem üretimini hem de uluslararası rekabet gücünü temsil ettiğinden teknolojik ilerlemenin önemli göstergelerinden biri olarak kabul edilmektedir. Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika'nın oluşturduğu BRICS ülkeleri, hızlı artış gösteren milli gelirleri ve bol üretim faktörleri ile bilinmekte, bu sayede de yüksek ihracatları ile dünya ticaretinde önemli bir yere sahiptirler. Son dönemde, bu ülkelerden bazıları bilgi-yoğun sektörlerde önemli üretim artışları gerçekleştirmiş, bunun neticesinde de ilgili sektörlerdeki ihracatları yükselme göstermiş olsa da grubun tamamında bu ilerleme hakim değildir. Bu çalışmada BRICS ülkelerinin BİT ihracatı performansları karşılaştırmalı olarak incelenmekte ve konuya ilişkin genel bir değerlendirmeye ulaşılması amaçlanmaktadır. Çeşitli istatistiklere yer verilerek BİT ihracatının, BİT mal ihracatı ve BİT hizmet ihracatı ayrımı ile irdelendiği çalışmada betimleyici araştırma yönteminden faydalanılmıştır. Araştırmada BRICS ülkeleri arasında, toplam hizmet ihracatı içinde en yüksek BİT hizmet ihracatının payının diğer ülkelere göre çok büyük bir fark ile Hindistan'da, toplam mal ihracatı içinde en fazla BİT mal ihracatının payının önemli bir fark ile Çin'de olduğuna dikkat çekilmiş olup alt kalemler bazında detaylı incelemeler yapılmıştır. Son yirmi yıllık döneme odaklanan araştırma ile hem ülke bazında hem de grup geneline yönelik değerlendirmeler sunan bu çalışmanın teknoloji ve bilgi-yoğun üretim ve ticaret alanlarındaki politika tasarımlarına faydalı olması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: BİT, BİT İhracatı, ICT, ICT İhracatı, BRICS

Jel Kodları: F10, O30, O57

NEET KADINLAR, DURUM VE İHTİYAÇ ANALİZİ: TÜRKİYE ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Özge Arslan

İNGEV

ozgearsann@gmail.com

Orcid ID: 0009-0007-3119-0395

Nebile Korucu Gümüőöglu

İstanbul Kültür Üniversitesi

n.gumusoglu@iku.edu.tr

Orcid ID: 0000-0003-3308-4362

Özet

Türkiye'de 18-29 yaş arasında olan ve ne eğitimde ne istihdamda (*NEET- Not in Education, Employment, or Training*) bulunan yaklaşık 3,5 milyon genç kadın yer almaktadır. Bu kadınların karşılaştığı zorlukları anlamak ve çözüm geliştirmek amacıyla yapılan araştırmada; “Durum Analizi” ve istihdama dahil edilmeleri, sosyal kapsayıcılık ve farkındalığın artırılması ve yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik “İhtiyaç Analizi” yapılmıştır.

Araştırma Diyarbakır, Adana ve İzmir illeri pilot seçilerek gerçekleştirilmiş ve iş arayan (erişilebilir) 650 kadın, iş aramayan (görünür olmayan) 650 kadın ve kayıt dışı çalışan (NEET riski yüksek) 350 kadın olmak üzere toplam 1.600 NEET kadınla görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırmada; eğitim durumu, medeni durum, bakmakla yükümlü olduğu çocuğunun olması, önceki iş deneyimleri gibi faktörlerin NEET gruplar üzerindeki etkisi incelenmiş; ayrıca araştırmaya katılan kadınlara iş aramama sebepleri, eğitime devam etmeme sebepleri, sosyal algılar ve yaşam mutluluk seviyelerinin belirlenmesine dair sorular yöneltilmiştir.

Çalışmanın başlıca bulgularına göre, evdeki sorumluluklar, çocuk bakımı, eşlerin izin vermemesi gibi faktörlerin kadınları iş aramamaya iten en önemli faktörler olduğu ve iş arayan NEET kadınların yaşamsal mutluluklarının, iş aramayan ve kayıt dışı çalışan kadınlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: NEET, İstihdam, Türkiye, İhtiyaç Analizi.

JEL Kodlar: J16, I2, C42.

ANTARKTİKA TURİZMİNİN TURİZM ENDÜSTRİSİNE VE ÇEVREYE ETKİLERİ

Namika Elif Küçük
İstanbul Kültür Üniversitesi
n.kucuk@iku.edu.tr
Orcid ID: 0000-0001-8774-0340

Nurten Çalışkan Çetin
İstanbul Kültür Üniversitesi
n.caliskan@iku.edu.tr
Orcid ID: 0000-0002-3597-8135

Özet

Kutup turizmi, Kuzey ve Güney Kutupları çevresinde gerçekleşen hemen hemen her türlü turizm faaliyeti olarak nitelendirilmektedir. Antarktika, doğal güzellikleri, vahşi yaşamı ve eşsiz coğrafi yapısıyla dünya üzerindeki en az keşfedilmiş bölgelerden biridir. Son yıllarda, Antarktika'ya yönelik turizmin ilgisi artmış ve bu uzak kıta yüksek maliyetlere rağmen giderek daha fazla ziyaretçi çekmeye başlamıştır. Küresel boyutta incelendiğinde 2022 yılında 850 milyon dolar olarak gerçekleşen kutup seyahati pazarının 2031'e kadar 2 milyar doları aşması beklenmektedir. Ancak, bu artan turizm faaliyetlerinin hem turizm endüstrisi hem de çevre açısından önemli etkileri bulunmaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı Antarktika turizminin ekonomik etkilerine odaklanırken aynı zamanda sürdürülebilir turizm çerçevesinde çevreye olan etkilerini araştırmaya yöneliktir. Bu kapsamda çalışmanın yöntemi literatür taramasından oluşmaktadır. Antarktika bölgesinde gerçekleşen turizm aktivitelerinin mevcut turizm endüstrisine getirdiği katkı incelenirken bölgedeki çevre düzeninin hassasiyetinin de ön planda tutulması sürdürülebilir turizm açısından önemli görülmektedir. Bunun için yıllara göre kutup turizmi gelirlerinde gerçekleşen değişimler ve bu değişimlerin ekonomilere katkısı, bölgede gerçekleşen etkinlikler ve hitap ettiği gruplar incelenirken aynı zamanda bölgedeki karbon ayak izi verileri de göz önünde bulundurulmaktadır. Çalışmanın sonuçlarına göre Antarktika turizminin artmasıyla birlikte, altyapı ihtiyacı artmakta, bu da doğal yaşamı ve hassas ekosistemleri olumsuz yönde etkilemektedir. Karbon emisyonları ve gemi atıkları gibi çevresel etkiler, bu izole bölgenin ekolojik dengesini tehdit eden önemli unsurlardandır. Bu nedenle, sürdürülebilir turizm uygulamalarının benimsenmesi ve katı kuralların ve denetimlerin oluşturulması, Antarktika turizminin uzun vadeli çevresel sürdürülebilirliğini sağlamak adına kritik öneme sahiptir.

1. Dış Ticaret Zirvesi, İstanbul, Türkiye, 18-19 Ekim 2023
1st Foreign Trade Summit, Istanbul, Türkiye, 18th-19th October, 2023

Anahtar Kelimeler: Antarktika, Turizm, Karbon, Çevre, Turizm Ekonomisi

Jel Kodları: L83, O13, Q51, Z32

KOBİ'LERİN İHRACAT DİNAMİKLERİNE ETKİSİ¹

Altan Aldan

TCMB

altan.aldan@tcmb.gov.tr

Orcid ID: 0000-0003-0676-2375

Enver Sait Kurtaran

TCMB

enver.kurtaran@tcmb.gov.tr

Orcid ID: 0009-0000-0874-3499

Didem Yazıcı

TCMB

didem.yazici@tcmb.gov.tr

Orcid ID: 0000-0001-7615-4231

Özet

Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin (KOBİ) ekonomik büyüme ve istihdam artışı açısından kilit bir role sahip olduğu genel olarak kabul edilen bir görüştür. Bu çalışmada KOBİ'lerin Türkiye'nin ihracatındaki rolü 2010-2021 dönemine ilişkin firma dış ticaret verileri kullanılarak incelenmektedir. İlk olarak, farklı tanımlarla KOBİ'lerin ihracat içindeki payları karşılaştırılmaktadır. Türkiye'de kullanılan istihdam ve finansal büyüklüğe dayalı tanıma göre KOBİ'lerin ihracat içindeki payı yüzde 35 gibi nispeten düşük bir seviyede olup yatay bir seyir izlemektedir. OECD tarafından kullanılan istihdam bazlı tanıma göre ise KOBİ'lerin payı yaklaşık yüzde 60 seviyelerinde olup Türkiye, ihracatta KOBİ payının en yüksek olduğu ülkelerden birisidir. Çalışmanın bir sonraki aşamasında KOBİ'lerin yıllık ihracat artışına katkısı incelenmektedir. Analiz döneminde KOBİ'lerin yıllık ihracat artışına 2,7 yüzde puan, büyük firmalar ise 1,9 yüzde puan katkıda bulunmuştur. Bir diğer ifadeyle, ihracattaki payları yüzde 35 civarında seyreden ve zaman içinde fazla değişmeyen KOBİ'lerin ihracat artışına katkısı, ihracatın yaklaşık yüzde 65'ini yapan büyük firmalardan daha fazladır. İlk başta çelişkili gözükken bu durum, analiz sonuçlarına göre, firmaların zaman içinde statü değiştirmelerinden kaynaklanmaktadır.

¹ Bu çalışmanın geniş versiyonu Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Ekonomi Notları serisinde yayınlanmıştır. Çalışmada belirtilen görüşler yazarlara ait olup Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın resmi görüşlerini yansıtmayabilir.

İhracat artışı yüksek olan KOBİ'ler büyük firma statüsüne, ihracat performansı düşük olan firmalar ise zaman içinde KOBİ statüsüne geçmektedir. Firmaların büyüklük statüsü değişiminin ihracat performansı ile ilişkili olması nedeniyle KOBİ'lerin ihracat artışında gözlenen başarısı ihracat payında gözükmemektedir. Bir diğer ifadeyle, KOBİ'lerin ihracat performansındaki genel başarısı büyüklüklerini de olumlu etkilediğinden ihracat payında KOBİ payını sınırlayarak başarılarını maskeleymektedir. Dolayısıyla, sadece ihracat içindeki payına bakılarak yapılacak analizler KOBİ'lerin ihracat performansı konusunda hatalı değerlendirmelere neden olabilecektir.

Anahtar Kelimeler: İhracat, KOBİ

Jel Kodları: F10, F14

ARAŞTIRMA GELİŞTİRME VE EĞİTİM HARCAMALARININ TEKNOLOJİ YOĞUNLUKLU ÜRÜN İHRACATINA ETKİSİ: AVRUPA VE ORTA ASYA ÜLKELERİ İÇİN BİR ANALİZ

Suzan Oğuz

Bağımsız Araştırmacı

ssuzanoguz@gmail.com

Orcid ID: 0000-0003-4876-3173

Özet

Küreselleşmenin artmasıyla birlikte Dünya genelinde teknoloji, ekonomik büyüme ve rekabet gücü elde etme için itici bir güç olarak kabul edilmektedir. Bir ülkenin sahip olduğu eğitilmiş iş gücü ve o ülkede gerçekleşen Araştırma Geliştirme (Ar-Ge) faaliyetleri yeni teknolojilerin ve ürünlerin geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır. Bu sebeple ülkeler, yaratıcı düşünce ve yeniliklere yatırım yaparak teknoloji yoğunluğu yüksek ürünlerin ihracatını artırmayı hedeflemektedir. Bu çalışmanın amacı 44 Avrupa ve Orta Asya ülkesinin 2000-2021 dönem verileri ile Araştırma Geliştirme (Ar-Ge) ve eğitim harcamalarının orta ve yüksek teknolojili ürün ihracatına etkisini panel veri analizi ile incelemektir. Panel veri analizi için gerekli olan ön testler, sabit etkiler modeli için dirençli bir tahmin yöntemi olan “Driscoll ve Kray Standart Hatalar ile Sabit Etkiler” modelinin kullanılması gerektiğini göstermiştir. Analiz sonrası bulgular, Ar-Ge harcamaları, eğitim harcamaları ve teknoloji yoğunluklu ürün ihracatı arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Ülkelerin ihracat rakamlarını artırarak ekonomilerini geliştirmeleri ve bu gelişimi sürdürülebilir kılmaları için katma değeri yüksek ürünler üretmeleri gerekmektedir. Bu sebeple eğitime ve Ar-Ge faaliyetleri için yapılan harcamalara milli gelirlerinden daha fazla pay ayırmalı ve teknolojik faaliyetlere yönelik teşvik edici uygulamalar geliştirmelidirler.

Anahtar Kelimeler: Araştırma Geliştirme, Ar-Ge, Eğitim, Teknoloji, Panel Veri Analizi.

Jel Kodları: O30, I25, C23

KONUT ÖZELLİKLERİNİN KONUT FİYATLARINA ETKİSİNİN KANTİL REGRESYON İLE ANALİZİ: İSTANBUL ÖRNEĞİ

Zeynep Şengül

Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
zzeynepsengul@gmail.com
Orcid ID: 0000-0002-0461-6203

Özet

Çalışmanın amacı, İstanbul konut piyasasının talep yönüne ilişkin bilgilerin sağlanması için 39 ilçeye ait 414 adet kiralık konut özelliklerinin konut kira fiyatları üzerindeki etkisi incelenmektedir. İstanbul konut piyasasında bireylerin konut tercihi, kişinin ekonomik durumuna, konutun bulunduğu mekâna ve konutun özelliklerine göre değişmektedir. Değişkenlerin aşırı değerlere sahip olması sebebiyle dirençli yöntem olarak adlandırılan Kantil regresyon ile model tahmini yapılmaktadır. Bu model sayesinde farklı gelir düzeylerine sahip bireylerin konut talep yönü incelenebilmektedir. Kantil regresyonun düşük, orta, yüksek gelir grupları için belirlenen Q10-Q50-Q90. kantil tahmin sonucuna göre, konutun sahip olduğu fiziksel özelliklerin konutun fiyatı üzerinde pozitif etkiye sahip olduğu görülmüştür. Konutun gördüğü manzara deniz olması durumunda konut fiyatlarını olumlu etkilerken, şehir manzarası olması durumunda konut fiyatlarını negatif etkilediği sonucuna varılmıştır. Konutların, raylı sistemler ve metrobüse olan km uzaklığı arttıkça hanehalklarının daha fazla fiyat ödemeye istekli olmadıkları belirtilmiştir. Enlem ve boylam değişkenleri incelendiğinde konutun sahip olduğu mekânın konut kira fiyatları üzerinde anlamlı ve pozitif etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Konutun özellikleri farklı kantiller için konut fiyatlarını aynı derecede etkilemediği, düşük-orta-yüksek olarak belirlenen kantillerde en az ücret ödemeye istekli hanehalkının Q10. kantil içinde yer aldığı görülmektedir. Çalışma, Türkiye'nin en kalabalık şehri olan ve farklı özellikler için insanları çeken İstanbul için bireylerin yatırım amaçlı aldıkları konutun sahip oldukları özelliklerine ve bulunduğu konumuna göre kira bedeli biçmek ve farklı gelir gruplarına sahip bireylerin konut kiralaması açısından bilgi sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kantil Regresyon, Konut Piyasası, İstanbul

JEL Kodları: C21, R31

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTSİZLİĞİ: TÜRKİYE ÜZERİNE BİR KARŞILAŞTIRMA

Aysegül Ketenci
İstanbul Kültür Üniversitesi
a.ketenci@iku.edu.tr
Orcid ID: 0000-0003-3165-7358

Nebile Korucu Gümüoğlu
İstanbul Kültür Üniversitesi
n.gumusoglu@iku.edu.tr
Orcid ID: 0000-0003-3308-4362

Özet

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, kadın ve erkeğin toplum içinde sahip olduğu sosyal rollerle doğrudan bağlantılıdır. Akademik literatürde, haklar, kaynak ve fırsatların kullanımı, bu alanlarda ayrımcılık olup olmadığı bilimsel bağlamda incelenmekte ve araştırmalara konu olmaktadır. Bu çerçevede, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinde, özellikle kadınların eğitim, politika, kültür, ekonomi gibi alanlarda kısıtlama ya da mahrumiyete tabi olmaları, temel hak ve özgürlüklerinin tanınması, yeterli derecede kullanılması ya da engellenmesi, toplumsal statü, sağlık, istihdama katılım gibi konular öne çıkan başlıklardır.

Küresel Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi (Global Gender Gap Index), Dünya Ekonomik Forumu (World Economic Forum) tarafından 2006 yılından itibaren her yıl yayınlanmaktadır. Bu çalışmada, Endekste yer alan sonuçlara bağlı olarak Türkiye ile diğer ülkelerin durumunu toplumsal cinsiyet eşitsizliği açısından değerlendirmek, eşitlik/eşitsizliğin alanlar bazında detaylı olarak incelenmesi amaçlanmaktadır. Konunun daraltılması açısından 2021-22-23 senelerinde yayınlanan raporlar seçilmiştir. İlgili yıllarda, eğitim, sağlık, istihdama katılım, dış ticaret ve ekonomi olmak üzere başlıca alanlarda Türkiye'nin durumu incelenmektedir. İlk bulgulara göre, 2006 yılından itibaren incelendiğinde, Türkiye'de toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin gün geçtikçe arttığı görülmektedir. Gelişmiş ülkelerde ise aksine giderek azaldığı gözlemlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği, Küresel Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi, Türkiye.

Jel Kodları: J1, J16, C46, P16.

TÜRKİYE'DE COVID19 İLE DEĞİŞEN KART KULLANIM ETKİNLİK ANALİZİ

Didem Kayalidereden
İstanbul Kültür Üniversitesi
d.kayalidereden@iku.edu.tr
Orcid ID: 0000- 0002-0549-7242

Özet

Finans alanında en önemli aktör paradır. Kullanım alanları yüzyıllar boyunca değişirken para da şekil/form değiştirmiştir. Antik çağlarda altın gümüş gibi bir kıymetli metal içeren sikkelerle başlayan paranın yolculuğu bugün sanal dünyadaki rakamsal formu ile hayatımızda yer almaktadır. 1950'lerde Frank Mc Namara tarafından günümüzde kullandığımız kredi kartına benzer yapıda bir kart kullanımı ortaya çıktığından beri paranın sahibinin kredibilite karşılığı olarak görünen kredi ve banka kartları da aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır. Ülkemizde özellikle 1980'lerin sonlarında mağaza kartlarının da etkisi ile taksit özelliğinin bankaların çıkardığı kredi kartlarına yüklenmesi sonrası paranın plastik formu hayatımızın ayrılmaz parçası haline gelmiştir.

Bu kapsamda COVID-19 öncesi ve sonrasında kredi kartı kullanıcı sayısı ve hacimlerinin etki incelemesi yapılmasının yanısıra, bilhassa temassız kart kullanımında COVID-19'ın etkinlik analizi yapılmıştır. Bu çalışma kapsamında ödeme sistemlerinde nakit hariç en yaygın kullanılan araç olan kredi kartları yıllara göre incelenmiştir. Bahsi geçen yıllar 2019-2023 zaman aralığıdır. Veri zarflama analizi, bu inceleme için seçilen yöntemdir. Bu yöntem için belirlenen girdi ve çıktılar sonucunda en etkin yıllar saptanması yapılmaktadır. Kredi kartına ek olarak temassız kartlar için de bir etkinlik analizi yürütülmüş ve bu analizde de aynı yöntem kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bankacılık, Ödeme Sistemleri, COVID19, Etkinlik Analizi

JEL Kodları: E42, E49, E51

PRODUCTIVITY DYNAMICS IN THE TURKISH MANUFACTURING SECTOR AFTERMATH OF THE PANDEMIC

Aslıhan Atabek Demirhan
TCMB
aslihan.atabek@tcmb.gov.tr
Orcid ID: 0000-0003-3789-4530

Abstract

Sustainable economic growth and welfare increases depend on many factors however, in the long run, it is well known fact that they mainly depend on the added value created by the entrepreneurship and productivity gains that can be achieved through an innovative approach. While the first two decades of the 2000s were spent trying to identify the sources of the slowdown in productivity growth, the COVID pandemic that hit the world at the end of 2019 changed all the rules of the game. The pandemic has affected virtually every firm, in every sector and country all over the world. Using comprehensive firm-level data for 2009-2022 period this paper investigates the impact of Covid-19 crisis on Turkish manufacturing sector's productivity dynamics. The paper provides evidence on three channels through which the Covid-19 has affected productivity and business dynamics in Turkish manufacturing sector: (i) heterogeneity, (ii) across and within sector reallocation and (iii) catch-up performance.

Keywords: Firm Level Analysis, Productivity, COVID-19

Jel Codes: D22, E24, O47

COMPARING CONSUMER ATTITUDES AND RISK PERCEPTIONS IN LIGHT OF ENVIRONMENTAL IMPORT BIAS AND POLLUTION HAVEN HYPOTHESIS

Bahar TÜRK

Pamukkale University

bturk@pau.edu.tr

Orcid ID: 0000-0001-9590-769X

Abstract

Differences in environmental standards can significantly impact consumer perceptions of imported products. Some countries with strict environmental policies and regulations may be perceived as producing more environmentally friendly goods than their counterparts. This phenomenon is called the "environmental import bias," where consumers favor importing sustainable products and choose imported items over domestic ones. In contrast, developing countries may accept foreign investment without considering its environmental impact. This scenario is defined as the "Pollution Haven Hypothesis," in which developing countries attract potentially polluting foreign investment, creating pollution hubs.

These two contrasting perspectives influence consumer attitudes and risk perceptions towards imported products. Thus, this research aims to compare the attitudes and risk perceptions of consumers who believe in the "Environmental Import Bias" and those who consider their country a "Pollution Haven." Data was collected from 450 end consumers aged 18+ (53.3% male, 63.3% 18-35 years old, 36.7% 12-30 thousand TL and master's degree/doctorate 48.2%). The scale developed by Stone and Mason (1995) for perceived risk, Davidson (2010) adapted the scale for attitudes. A structural equation model (SEM) based on both theories was developed and tested separately using AMOS to achieve this goal (with 6 hypotheses). Exploratory and confirmatory factor analyses were conducted on the variables, and alpha values were examined to ensure reliability (AVE min 0.509 max 0.594 and CR min 0.754 max 0.80). After confirming that all values fell within valid ranges, the investigation proceeded.

The study found that environmental import bias significantly influenced attitudes toward imported products, while perceived risk dimensions, except time risk, did not have a significant effect. However, attitudes significantly affected all perceived risk dimensions ($X^2 / df: 3.853; p: 0.00; RMSEA: 0.08; GFI: 0.96; AGFI: 0.91; CFI: 0.91; TLI: 0.84$). Regarding the hypothesis of pollution

haven perception, it was observed that this perception significantly affects attitudes and all perceived risk dimensions (χ^2 / df : 3.459; p : 0.00; RMSEA: 0.74; GFI: 0.96; AGFI: 0.92; CFI: 0.92; TLI: 0.87). In addition, attitudes were found to influence all perceived risk dimensions significantly.

These results indicate a perception for the sample that our country attracts foreign investment without considering environmental concerns, which is reflected in consumers' perceived risks associated with imported products. On the other hand, the environmental import bias seems to be related only to time concerns.

Keywords: Foreign trade, environmental import bias, pollution haven hypothesis, attitudes towards imported products, risk perception

Jel Codes: Q56, F18, D12, O13

THE IMPACT OF INNOVATION ON ECONOMIC GROWTH: THE CASE OF TRANSITION COUNTRIES OVER THE PERIOD 2000-2020

Merve Ertok Onurlu

Çanakkale Onsekiz Mart University
m.ertok.onurlu@comu.edu.tr
Orcid ID: 0000-0001-5187-1568

Zamira Oskonbaeva

Krygz-Turkish Manas University
zamira.oskonbaeva@manas.edu.kg
Orcid ID: 0000-0002-3711-6918

Ebru Çağlayan Akay

Marmara University
ecaglayan@marmara.edu.tr
Orcid ID: 0000-0002-9998-5334

Abstract

Innovation exhibits permanent development through time which consecutively leads to an increase in the economic performance of a country. Therefore, there exists a strong and continuous association between innovation and economic growth. As suggested by the European Innovation Scoreboard, innovation performance of countries could be measured based on a variety of dimensions such as finance and support, digitalization, human resources or information technologies. This study aims to explore the impacts of innovation on economic growth in selected 14 transition countries over the period 2000-2020. As adapted by European Innovation Scoreboard, in order to measure innovation, our study employs “research and development expenditure”, which is considered as an indicator for finance and support, and “the ratio of total enrollment with tertiary education” that is an indicator for human resources. Gross domestic product per capita (dollars) is employed as a proxy for economic growth as suggested by previous studies. We further provide other control variables linked to the economic growth of a country such as trade indicated by the total amount of exports and imports (% of gross domestic product) and domestic investment for which gross capital formation is employed as a proxy. For the empirical analysis, various panel data methods are utilized to investigate the association between innovation and economic growth. Our results suggest that the indicators of innovation in our model positively contribute to the economic growth of those 14 selected transition countries. In addition, trade and domestic

investment have statistically significant impacts on gross domestic per capita for the 2000-2020 period.

Keywords: Innovation, Economic Growth, Panel Data Analysis

Jel Codes: 030, O31, C33

CURRENT POLITICAL RELATIONS BETWEEN ALBANIA AND TURKEY

Noela Mahmutaj
University of Tirana
noela.mahmutaj@unitir.edu.al
Orcid ID: 0000-0003-1969-6944

Abstract

The Balkan region has always been at the center of many scientific research studies. Recently, many studies have been devoted to international actors in the region, such as the EU, China, Russia, Turkey, etc. However, in the case of Turkey, not only the geographical position but also the historical, religious, and cultural ties help Ankara to find itself well-placed in the region and to have a very favorable position, as well as strengthening bilateral relations with the Balkan states. Today, Ankara has a significant position, not only in the Balkan Peninsula. With Erdogan's coming to power, Turkey took a step towards redefining its role in foreign policy. This attitude has affected relations between Ankara and the Balkan states, especially Western Balkan states, including the relationship between Albania and Turkey. Albanian-Turkish political and diplomatic relations are built on mutual respect for each other's territorial integrity and independence. Also, bilateral relations between states mainly focus on cooperation in economic and military issues. The aim of this research is to analyze and comprehend the deployment of Albanian-Turkish relations in the political sphere.

Key words: Albania, Western Balkans, Turkey, Foreign policy, Strategic Ally.

Jel Code: F5.

HETEROGENEITY AND NONLINEARITY IN THE RELATIONSHIP BETWEEN REDISCOUNT CREDITS, FIRM EXPORTS AND EMPLOYMENT

Okan Akarsu

TCMB

okan.akarsu@tcmb.gov.tr

Orcid ID: 0009-0008-2629-7267

Altan Aldan

TCMB

okan.akarsu@tcmb.gov.tr

Orcid ID: 0000-0003-0676- 2375

Huzeyfe Torun

TCMB

huzeyfe.torun@tcmb.gov.tr

Orcid ID: 0000-0002-3209-9047

Abstract

Central Bank of Republic of Türkiye provides rediscount credits to exporter firms to improve its FX reserves. Moreover, these credits serve as an export subsidy since the interest rate of rediscount credits is below market average. In this study, we analyze the relation between rediscount credits and investigate whether exports of credit using firms increase more compared to firms with no credit use. To this aim, we create a detailed firm level data set matching monthly firm level export data with credit and financial statement data. Our results show that rediscount credit use and export performance are positively correlated. Exports of firms that use rediscount credit increase significantly in half a year horizon. In a similar fashion, there is a positive relation between the amount of credit and export growth. On the other hand, the relation between the amount credit and export volume is not linear; the correlation starts to decline after a certain point. Our results also reveal heterogeneity with respect to size; exports of small firms increase more after they use rediscount credits.

Keywords: Subsidized Credits, Exporting Firms, Banking

Jel Codes: F13, F14, L25, O24, J21

ÇOK ULUSLU ŞİRKETLERDE YEŞİL İKY UYGULAMALARI

Ahmad Al Hafez

Humax Gulf

eng.alhafez@gmail.com

Orcid ID: 0009-0006-1449-5704

Çiğdem Kaya

İstanbul Kültür Üniversitesi

cigdem.kaya@iku.edu.tr

Orcid ID: 0000-0001-8307-3501

Özet

Bir sürdürülebilirlik felsefesini yalnızca insan kaynakları seçimi, terfisi ve eğitimine değil, aynı zamanda çalışanların çalışma uygulamalarına da entegre etme uygulaması olan Yeşil İKY, yeterince araştırılmamış bir konu olarak kalmıştır. Spesifik olarak, mevcut çalışma, metodolojik yaklaşımı aracılığıyla Birleşik Aarap Emirlikleri'nde faaliyet gösteren giyim ve perakende kuruluşları tarafından kullanılan yeşil İKY uygulamalarını değerlendirmeye odaklanmıştır. Yeşil İKY'nin söz konusu şirketlerin kurumsal imajına etkileri ve yeşil İKY'nin bu tür işletmelerin kurumsal imajlarını geliştirmelerine nasıl yardımcı olduğu açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi, Çok Uluslu Şirketler

Jel Kodlar: M12, M5, Q56

EXPLORING THE DIGITAL NOMAD LIFESTYLE IN TURKEY

Artür Yetvart Mumcu
Istanbul Kultur University
a.mumcu@iku.edu.tr
Orcid ID: 0000-0002-2276-0145.

Abstract

In an age of remote work and global connectivity, the digital nomad lifestyle has emerged as a dynamic and transformative way of living and working. This qualitative research article embarks on an in-depth journey to illuminate the experiences and perspectives of digital nomads in Turkey, unraveling the intricate tapestry of their motivations, challenges, and the societal implications of this nomadic lifestyle. This research article offers an in-depth exploration of the digital nomad lifestyle in Turkey through a series of insightful interviews. In this research, in-depth interviews will be conducted with 25 foreign national digital nomad workers residing in Turkey. Snowball sampling will be employed for the selection of the sample. Semi-structured questions will be utilized in the conducted interviews. Findings reveal the role of technology in enabling remote work, the complexities of work-life balance, and the impacts on local communities. This research contributes valuable insights for understanding the digital nomad phenomenon within the unique context of Turkey, highlighting its evolving role in the global landscape of work and travel.

Keywords: Internationalization, Human resources, Digitalization, Nomad.

Jel Codes: F10, O15, J01

ULUSLARARASI LOJİSTİK ÜZERİNDEKİ ÇEVRESEL ETKİLER: EKONOMİK FAKTÖRLER – ENDÜSTRİ İÇİ TİCARET ARAŞTIRMASI

Şerif Yüksel

İstanbul Kültür Üniversitesi
serif.yuksel@iku.edu.tr
Orcid ID: 0000-0002-2449-4477

Nurten Çalışkan Çetin

İstanbul Kültür Üniversitesi
n.caliskan@iku.edu.tr
Orcid ID: 0000-0002-3597-8135

Özet

Uluslararası lojistik, küresel ticaretin belkemiğini oluşturan ve ekonomiler arasında mal ve hizmetlerin etkin bir şekilde taşınmasını sağlayan kritik bir bileşendir. Ekonominin her bileşeni gibi lojistik de sürekli diğer bileşenlerle etkileşim halindedir. Lojistiğe etki eden çevresel faktörler üç ana başlık altında toplanmaktadır. Bunlar siyasi, kültürel ve bu çalışmanın temelini oluşturacak olan ekonomik faktörlerdir. Ekonomik faktörler ise kur dalgalanmaları, pazar büyüklüğü, gelir, altyapı ve ekonomik entegrasyon olarak ayrılmaktadır. Lojistik, ürünlerin üretim noktasından tüketiciye kadar olan tüm aşamalarda malzeme ve bilgi akışını yönetmektedir. Üretim sürecinden başlayarak depolama, taşıma, stok yönetimi, dağıtım ve teslimat gibi faaliyetleri içerir. Endüstri içi ticaret aynı endüstriye ait malların bir ülke tarafından aynı anda hem ithalatının hem de ihracatının yapıldığı ticaret şekli olarak tanımlanmaktadır. Endüstri içi ticaret ve lojistik, endüstriyel faaliyetlerin sürdürülebilirliği ve rekabetçiliği açısından kritik bir ilişki içerisindedir. Bu iki kavram, endüstriyel ürünlerin üretiminden tüketiciye ulaşmasına kadar olan süreçte birbirini etkilemekte ve tamamlamaktadır. Lojistiğin etkin yönetimi endüstri içi ticaretin sürdürülebilirliği ve başarısını etkilemektedir.

Çalışmada ekonomik faktörlere ait verilerin endüstri içi ticaret ve lojistik boyutunda araştırılması ve incelenmesi planlanmakta ve elde edilen sonuçların lojistik sektörü açısından değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Lojistik, Endüstri, Ekonomi, Ticaret

Jel Kodları: F18, L98, F14

TÜRKİYE’DE DENİZYOLU TAŞIMACILIĞINDA STRATEJİK YAKLAŞIM: KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ

Nurten Çalışkan Çetin
İstanbul Kültür Üniversitesi
n.caliskan@iku.edu.tr
Orcid ID: 0000-0002-3597-8135

Taha Yusuf Çakarel
İstanbul Kültür Üniversitesi
t.cakarel@iku.edu.tr
Orcid ID: 0000-0002-8238-4911

Özet

Sahip olduğu ciddi avantajlar sayesinde, dünya ticaretine konu olan ürünlerin taşınmasında en çok tercih edilen denizyolu taşımacılığı, ülkemiz ekonomisinde de oldukça önemli bir yere sahiptir. Ülkemizde 2022 yılında hacim olarak ithalat amaçlı yüklerin yaklaşık %92,22’si, ihracat amaçlı yüklerin yaklaşık %80,08’i denizyolu ile taşınmıştır ve bu tercih firmalar tarafından yapılan incelikli analizler sonrası ortaya çıkmıştır. Çalışmada firmaların denizyolu taşımacılığını neden tercih edebileceği SWOT analiz kullanılan çalışmalar incelenerek denizyolu taşımacılığını lojistik sektöründe öne çıkaran özellikler anlaşılacak istenmiştir. İncelenen çalışmalar arasında Türkiye’de yapılan çalışmalarla beraber paralel özellik gösteren ve istisnai durumları bulunan çalışmalar da araştırmaya dâhil edilmiştir. Gerek siyasi gelişmelerin gerekse teknolojik ilerlemelerin etkisi altında olan denizyolu taşımacılığı, ticaretteki stratejik önemi nedeniyle literatürde sıklıkla ele alınmaktadır. Bu çalışmada, denizyolu taşımacılığı stratejik yönetim perspektifinden ele alınarak, gerçekleştirilen SWOT analizleri dahilinde ülkeler arası karşılaştırmalı mevcut durum analizi ortaya konulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Lojistik, Denizyolu, Ticaret, Stratejik Yönetim, SWOT

Jel Kodları: L91, M20, L98

DIŞ TİCARETE YÖN VERENLER DERNEĞİ 2019
DIŞYÖNDER

T.C.
İSTANBUL
KÜLTÜR
ÜNİVERSİTESİ

Ana Sponsor

Oturum Sponsoru

İletişim Sponsorları

Yaka Kartı Sponsoru

